

השפעת הבחירות בארה"ב על

היצוא הישראלי

היחידה הכלכלית, מכון היצוא

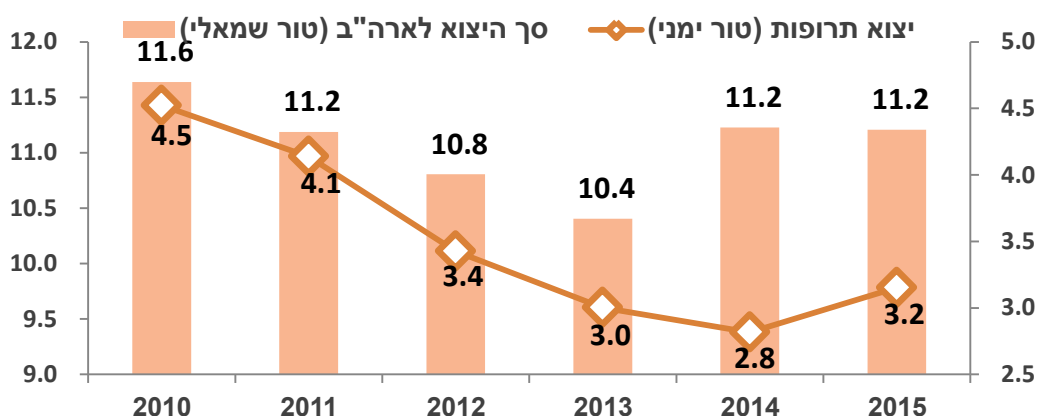
ארה"ב הינה יעד היצוא העיקרי והחשוב של ישראל אחרי האיחוד האירופי¹. מבין המדינות, ארה"ב הינה יעד היצוא הגדול ביותר של ישראל. היצוא הישראלי לארה"ב² (ללא יהלומים וכולל שירותים עסקיים) לשנת 2015 עמד על כ- 19 מיליארד דולר והיווה כ-27% מסך יצוא הסחורות ושירותים של ישראל. משקלה של ארה"ב בסך היצוא ירד בכחמישה אחוזים במהלך השנים האחרונות כתוצאה מהעברת חלק מיצוא התרופות מישראל לאירופה (בעיקר בריטניה והולנד).

במהלך המחצית הראשונה של 2016 ירד יצוא הסחורות אל ארה"ב בשיעור דולרי של כ-3% והסתכם בכ-5.4 מיליארד דולר. הירידה ביצוא התרופות, ענף הייצוא העיקרי למדינה, כמו גם הירידות ביצוא הכימיקלים והרכיבים, היו הגורמים העיקריים שהשפיעו לשלילה על היצוא למדינה בתקופה זו.

יצוא התרופות לארה"ב ירד במהלך מחצית 2016 בשיעור של כ-4% להיקף של כ-1.46 מיליארד דולר, זאת לאחר שבשנה שעברה (2015) רשם היצוא בענף גידול מרשים של כ-14% לאחר שנים ארוכות של ירידות (כפי שניתן לראות בתרשים). חשוב לזכור כי יצוא התרופות הינו ענף ריכוזי ודומיננטי ביצוא לארה"ב (ובכלל ביצוא הישראלי) הנתון לתנודתיות רבה מתקופה לתקופה. יצוא זה מושפע רבות מפעילות הייצור והייצוא של חברת טבע.

השפעת יצוא התרופות על יצוא הסחורות לארה"ב, 2010-2015

יצוא סחורות ללא יהלומים, במיליארדי דולרים.

עיבוד וניתוח: היחידה הכלכלית, מכון היצוא

¹ ללא יהלומים

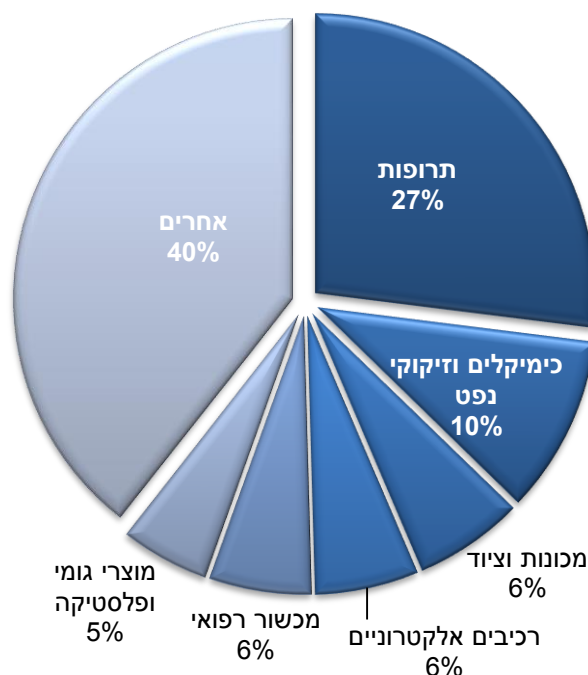
² יצוא הסחורות ללא יהלומים ושירותים עסקיים

בהתאם לירידה הכללית בענף, רשם יצוא הרכיבים האלקטרוניים ירידה חדה של כ-20% להיקף של כ-320 מיליון דולר, כמו גם יצוא הכימיקלים והתזקינים, שירד בשיעור של כ-3% להיקף של כ-550 מיליון דולר.

היצוא ביתר הענפים לארה"ב התאפיין במגמה מעורבת. מבין ענפי היצוא העיקריים, נרשמה ירידה ביצוא **מכונות וציוד** (ירידה של 9% להיקף של כ-345 מיליון דולר), ביצוא **מתכות** (ירידה של כ-8% להיקף של כ-240 מיליון דולר), ביצוא **ציוד טלקומוניקציה**, (ירידה של כ-5% להיקף של כ-215 מיליון דולר), ביצוא **מכשירים לבדיקה, מדידה וניווט**, הכולל בין השאר יצוא מערכות וציוד בדיקה ועיבוד לתעשיית המוליכים למחצה, (ירידה של כ-6% להיקף של כ-205 מיליון דולר), ביצוא **מוצרי טקסטיל והלבשה**, (ירידה של 6% להיקף של כ-165 מיליון דולר) וביצוא **מנועים וציוד חשמלי** הכולל בין השאר יצוא ציוד ומערכות בתחום האנרגיה החלופית האלקטרוניקה והחשמל, (ירידה של 8% להיקף של כ-150 מיליון דולר).

בניגוד למגמה זו נרשמה עלייה ביצוא **מכשור רפואי-מדעי**, (עלייה של 14% להיקף של כ-320 מיליון דולר), ביצוא **מוצרי הגומי והפלסטיק** (עלייה של 6% להיקף של כ-280 מיליון דולר), ביצוא **מכונות למשרד ומערכות מחשוב** (עלייה של 18% להיקף של כ-210 מיליון דולר), ביצוא **ציוד תעשייתי לבקרה ומכשור אופטי**, (עלייה של 4% להיקף של כ-155 מיליון דולר) וביצוא **התכשיטים** (עלייה של 10% להיקף של כ-140 מיליון דולר).

פילוח יצוא סחורות ללא יהלומים, מחצית 2016

ההשפעה האפשרית על היצוא הישראלי

חשוב לציין כי מוקדם עדיין לנתח באופן מדויק מה תהיה המדיניות הכלכלית של ממשל טראמפ ומה תהיה ההשפעה על היצוא הישראלי, יחד עם זאת להערכתנו חרף התבטאויות כאלו ואחרות הנוגעות לבחינה מחודשת של הסכמי סחר של ארה"ב עם מדינות מסוימות – **הסבירות לביטול או שינוי הסכם הסחר עם ישראל, הסכם הסחר הראשון שחתמה ארה"ב עם מדינה כלשהיא מחוץ לצפון אמריקה, נמוכה ביותר.**

יתרה מכך, אם יממש את איומו ויטיל מכסי מגן על סחורות המיובאות מסין, יכולה ישראל להרוויח מכך ולמלא באופן חלקי כמובן את החלל שנוצר. סין היא מקור היבוא הגדול ביותר של ארה"ב וסך הסחורות המיובאות ממדינה זו מהוות למעלה מחמישית מסך היבוא האמריקאי.

אספקט חיובי נוסף שכבר מסתמן בטווח הקצר הוא שחרור הלחץ מעל תעשיית הפרמצבטיקה עם ניצחונו של דונלד טראמפ על הילארי קלינטון. במהלך הקמפיין של קלינטון הצהירה כי תפעל באופן אינטנסיבי להורדת מחירי התרופות בארה"ב ואף הכריזה כי תכין תוכנית מסודרת לפעולה מול חברות הפארמה הגדולות. הסרת איום זה כמוהו כזריקת עידוד ליצוא התרופות מישראל, סקטור היצוא הגדול והמשמעותי ביותר ביצוא לארה"ב, המהווה קרוב לשליש מסך הסחורות המיוצאות למדינה ונאמד מדי שנה במיליארדי דולרים.

גם סקטור יצוא הכימיקלים ותזקיני הנפט צפוי ליהנות מבחירתו של המועמד הרפובליקאי נוכח מדיניותו התומכת בתעשיית האנרגיה המקומית ועמדתו הקשיחה כנגד הטלת מכסות זיהום ומגבלות על תעשייה זו (ואף הצהיר כי יפעל לסגירת הסוכנות להגנת הסביבה). ישראל מייצאת מדי שנה מוצרים כימיקלים ותזקיני נפט לארה"ב בהיקף של למעלה מ-1.2 מיליארד דולר בשנה והוא מהווה ענף היצוא השני בגודלו לאחר ענף התרופות (למעלה מ-10% מסך היצוא למדינה).

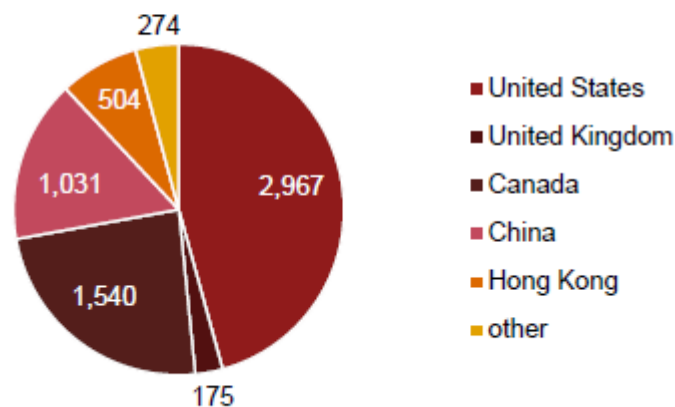
בנוסף הכרזתו של טראמפ כי יפעל להורדה גורפת של המיסים על מעמד הביניים צפויה להגדיל את הכנסתם הפנויה ובאופן מידי גם את היקפי הצריכה והביקושים. צעד זה אם יתממש צפוי לדחוף ולהגדיל את הביקושים למוצרי צריכה בכלל ובפרט מישראל ממנו ייהנו מאות חברות יצוא ישראליות המייצאות מוצרי צריכה החל מריהוט גן ופלסטיק, דרך מוצרי קוסמטיקה, מזון, יין ועוד.

מאידך, עלולה להיות השפעה שלילית של מדיניותו הכלכלית של הממשל הרפובליקאי. בקמפיין הבחירות הצהיר כי ישקול את הסיוע הביטחוני שמספקת ארה"ב למדינות והן גם ישראל.

בטווח המיידני ישנה אי וודאות רבה בשווקים לגבי מדיניותו החדשה, ולדעת מומחים אי וודאות זו צפויה להימשך בחודשים הקרובים. באווירה זו נחלש הדולר מעט מול המטבעות המובילים בעולם וכך גם מול השקל שצפוי אף להתחזק יותר בתקופה הקרובה. במידה וינקטו מהלכים כלכליים הקשורים בהגבלות סחר או הרחבת גרעון הממשלה, עלול הדולר לחדש את היחלשותו כנגד יתר המטבעות כולל השקל – דבר שיוסיף להכביד על היצואנים הישראליים ולשחוק באופן מיידני את הכנסותיהן הנקובות בדולרים.

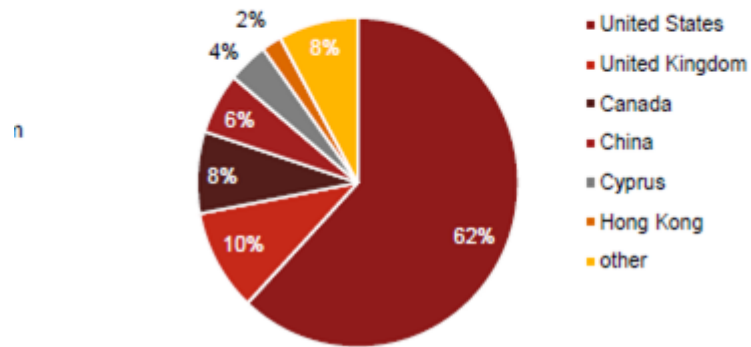
בנוסף הצהיר טראמפ בעבר כי יפעל לביטול הטבות מס לבנקאים בוול סטריט וכי בכוונתו למסות את התאגידים האמריקאיים על רווחיהם בחו"ל. צעד זה אם יתמש עלול לפגוע משמעותית בהיקף ההשקעות של האמריקאיים במשק הישראלי. על פי דו"ח המיזוגים והרכישות של PWC לשנת 2015 סך ההשקעות של משקיעים מארה"ב הסתכמו ב-2015 בכ-3 מיליארד דולר וכ-62% ממספר העסקאות שנעשו בשנה זו בוצעו על ידי משקיעים זרים מארה"ב. השפעה שלילית של מהלך זה עלולה לפגוע באופן ישיר בתעשיית ההיי-טק הישראלית ובתעשיות רבות אחרות, ובנגישותן של חברות ישראליות רבות לגיוס הון ומימון זר.

היקף רכישות של חברות ישראליות על ידי רוכשים זרים לפי מדינות בשנת 2015

מקור: דוח מיזוגים ורכישות 2015, PWC

רוכשים זרים לפי מדינות כאחוז מסך העסקאות שבוצעו על ידי משקיעים זרים בשנת 2015

מקור: דוח מיזוגים ורכישות 2015, PWC